

УДК 7.012:7.023.1-037

DOI 10.34142/27091805.2021.2.01.05

© Григорова Лариса Сергіївна

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри дизайну, факультету
мистецтв Харківського національного
педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди,
Член спілки дизайнерів України
Харків, Україна
email: laragrig73@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-8990-8861>

**РОЗРОБКА АВТОРСЬКИХ ФАКТУР ТА ЇХ
ВИКОРИСТАННЯ У ДИЗАЙН-ПРОЕКТУВАННІ
СУЧАСНОГО ОДЯГУ**

У статті розглянуто роль авторських фактур у контексті дизайн-проектування сучасного одягу; проаналізовано колекції студентів кафедри дизайну, факультету мистецтв, ХНПУ імені Г.С. Сковороди з точки зору інноваційної розробки фактурних поверхонь і їх використання. Результати показали, що тема вибору поверхні матеріалу в дизайні сучасного одягу дуже актуальна і вимагає постійної інноваційної розробки для отримання нових фактурних рішень. Зазначено, що у сучасному дизайні фактура активно впливає на формоутворення, пластику, композицію і силует костюму, акцентує увагу на певних ділянках поверхні виробу, підсилює природну виразність використаного матеріалу, а також є важливою для визначення стилю. Поєднання різних фактурних поверхонь дає можливість досягти різноманітності рішень у підході до створення костюму та його обробки, а також підвищує естетичний статус моделі. Визначено, що для створення фактурних поверхонь можна використовувати різні прийоми виготовлення, а саме: використання контрастних і нюансних поєднань фактур; випалювання на основі витинанки; використання традиційної витинанки у поєднанні з печворком; квілінг; вишивка; перфорація; строчки та пришивні елементи; заціпи і утворення складок; розтягування, тертя, тиснення; нанесення об'ємних малюнків та фотографії; насичення фактури об'ємними доповненнями (ворс, вузли, букле, каміння, кисті, джгути). Аналіз способів створення авторських фактур на основі робіт студентів кафедри дизайну ХНПУ імені Г.С. Сковороди дозволяє глибше переосмислити вплив фактурних поверхонь для втілення дизайнерської ідеї, а саме: виразності образу, композиційного рішення, ступеня об'ємності одягу, її маси, щільності.

Ключові слова: фактура, дизайн-проектування, костюм, матеріал, одяг, декор.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями.

Кожен модний сезон приносить свої фактурні та декоративні переваги. Безперервний пошук нових матеріалів, фактур і малюнків є одним із шляхів оновлення, збагачення форм одягу і аксесуарів у проектуванні. На сьогоднішній день при розробці моделей одягу велика увага приділяється фактурі текстильних полотен. Завдяки використанню матеріалів з різною текстурою у виробках з однаковою конструкцією, можна домогтися нових візуальних ефектів, що дозволяє істотно розширити асортимент виробів. Різноманіття матеріалів з їх властивостями, технологій виготовлення та декоративних технік для їх обробки спонукають дизайнерів до пошуку нових рішень і дають поштовх до експериментів з формою.

Фактура в костюмі не існує сама по собі, вона є важливою складовою художнього образу, до-

зволяє дизайнеру висловити авторську концепцію, образи і асоціації у проектуванні. Слідуючи тенденціям сучасного суспільства, дизайнери все частіше звертають увагу на естетичне і практичне застосування фактурної поверхні. Фактура – поверхня форми, що створює зовнішній вигляд виробу і визначає його зоровий образ (М. Kisil, 2017).

Новим прийомом в дизайн-проектуванні є поєднання в одному костюмі традиційних обробок і авторських насичених фактурних поверхонь. Роботи з розробки авторських фактур та їх специфіка тільки починають завойовувати увагу науковців та фахівців галузі дизайну одягу.

Аналіз основних досліджень і публікацій. У сучасній літературі з'являється усе більше статей, публікацій, які так чи інакше охоплюють тему стосовно застосування тих чи інших термінів з галузі текстильного дизайну. Так, дослідники

В. Уварова, Н. Цветкова, О. Луковська, Г. Слободян стверджують, що на сьогоднішній день поняття «тканина» та «текстиль» виходять за рамки їх традиційного розуміння. У світовій практиці замість терміну «мистецтво текстилю» останнім часом використовують термін «fiber art» – мистецтво волокна (Kisil, M., 2017; Осадча, А, 2018).

Аналізуючи наукові джерела, можна сказати, що художній текстиль досліджувався у контексті проблем професійного декоративного мистецтва ХХ ст. такими українськими науковцями, як Ю. Бірюльов (2015), Н. Велігоцька (2010), О. Голубець (2002, Л. Жоголь (1996), А. Жук (1984), Т. Кара-Васильєва (2008), Г. Кусько (2001), С. Лупій (2013) та ін.

Загальним питанням дизайну, його історії і теорії присвячені праці: Д. Азрікана, О. Боднара, О. Бойчука, Ю. Божка, І. Волкотрубца, У. Вудсона, В. Глазичева, В. Даниленка, М. Дьоміна, О. Кащенко, В. Колейчука, Г. Лаврика. Питання художнього проектування, конструювання одягу та матеріалознавства розглядали В. Баженова, Є. Коблякова, Т. Козлова, Ф. Пармон, М. Сухарева. Візуальним сприйняттям та зоровими ілюзіями займалися такі дослідники як Р. Арнхейм, С. Беляєва-Екземплярська, В. Глезер, Н. Коробцева, А. Кисельова, Ф. Ковальова, А. Моля, Г. Нагая, С. Соланський, У. Хогард. Такі дослідники як Т. Печкова (1974), Л. Жукова (1996), М. Черних (2015) виділяють в якості головних властивостей фактур рельєфність, малюнок, блиск, нерівності. За їх думкою гармонійне поєднання властивостей фактур забезпечується в об'єктах дизайну при певних співвідношеннях кількісних характеристик фактури висоти і кроку нерівностей поверхні виробу і ступеня блиску.

Формулювання цілей та завдань статті. Метою статті є висвітлення прийомів і способів створення фактурної поверхні одягу; продемонструвати авторські винаходи та проаналізувати колекції майбутніх дизайнерів одягу з точки зору інноваційної розробки фактурних поверхонь та їх використання.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасному дизайні одягу фактура активно впливає на формоутворення, пластику, композицію і силует костюму, акцентує увагу на певних ділянках поверхні костюму, підсилює природну виразність використовуваного матеріалу. Сучасний художній текстиль останнім часом допускає експерименти з рослинними матеріалами, шкірою, хутром, пластиком, глиною тощо. Тому, поєднання різноманітних матеріалів створює контраст форм і текстур, візуальну важкість або легкість.

Існує безліч визначень терміну «фактура» (від лат. *Factura* – обробка, будова). У дизайні су-

часного одягу фактура є одним із головних засобів художньої виразності, яка найбільш явно відображає особливості будови та оздоблення поверхні, а також своєрідність художньої техніки виконання.

Використовуючи різні фактурні поверхні у проектуванні костюму, потрібно враховувати естетичну, утилітарну, економічну функції. Естетична функція відповідає за образ людини і за асоціативне сприйняття костюму. Під утилітарною функцією мається на увазі функціональність, практичність, зручність і комфорт під час носіння виробу. Фактурна поверхня не повинна бути тільки красивою, але й практичною при експлуатації. Економічна функція має на увазі пошук оптимального рішення для втілення дизайнерської ідеї.

Тенденції сучасних сезонів впливають на дизайн костюму, змушують дизайнерів шукати нове формоутворення, конструктивні лінії, нові декоративні елементи і фактурні поверхні. Перспективним напрямком при створенні сучасного одягу є пошук авторських фактурних поверхонь. Фактура матеріалу є одночасно засобом і елементом композиції костюму. Поєднуючи в одній моделі різні фактурні поверхні можна досягти різноманітності рішень в підході створення костюму та його обробки, таким чином підвищити естетичний статус моделі.

У дизайн-проектуванні сучасного одягу, взуття, аксесуарів вибір фактурної поверхні таке ж важливе завдання, як і вибір матеріалу. Фактура має велике значення для визначення ступеня об'ємності одягу, її маси, щільності. Посилення фактурної поверхні збільшує об'ємність, щільність, тяжкість одягу. Гладка поверхня, навпаки, додає одягу легкість, візуально зменшує обсяг. Контраст фактур (використання рельєфних поверхонь у поєднанні з гладкими) може ілюзорно змінити значимість і розмір окремих частин форми, більш активно виявити конструктивні рішення, загострити звучання композиційних прийомів (посилити основний ритм, масштабні характеристики). Недостатня увага до властивостей фактур може привести до невдалого поєднання в одному виробі різних матеріалів, дрібності композиції і дисгармонії форми (Прушинская, Герасимова, Першукевич, 2018).

Формування колекцій одягу визначається умовами навколишнього середовища, культурно-історичними, соціальними та віковими чинниками. Таким чином, колекція може будуватися на основі найрізноманітніших, об'єднуючих окремі костюмні ансамблі ознаки, найважливішою з яких є пластичні і фактурно-колористичні властивості швейних матеріалів.

Завданням сучасного дизайнера, який займається створенням авторської фактури поряд з урахуванням споживчих уподобань, є забезпечення естетичної досконалості та відповідності модним трендам. Також, важливим залишається врахування законів побудови декору поряд з його значущістю у загальному сприйнятті виробу.

У всьому світі дизайнери шукають нові прийоми обробки тканин і створення нових фактур. Так, англійські дизайнери експериментують з тканинами в різних напрямках, використовуючи нові технології:

- травлення, випалювання і розрізи променем лазера;
- ламінування і склеювання тканини і фольги;
- нанесення фотографії;
- з'єднання тканин безшовним методом.

Отже, розглянемо розробку авторських фактур на прикладі колекцій, розроблених студентами кафедри дизайну ХНПУ імені Г.С. Сковороди. На основі існуючих концепцій студентами здійснюється власний алгоритм проектної діяльності сучасного одягу на основі розробки авторських фактур, трактованої нами як дизайн. У проектування костюму ефекти фактур є засобом розкриття його змісту та безпосередньо виявляють особистий творчий задум того чи іншого дизайнера. Новим прийомом у моделюванні одягу є поєднання в одному виробі традиційних обробок, малюнків тканин і активних насичених фактурних поверхонь.

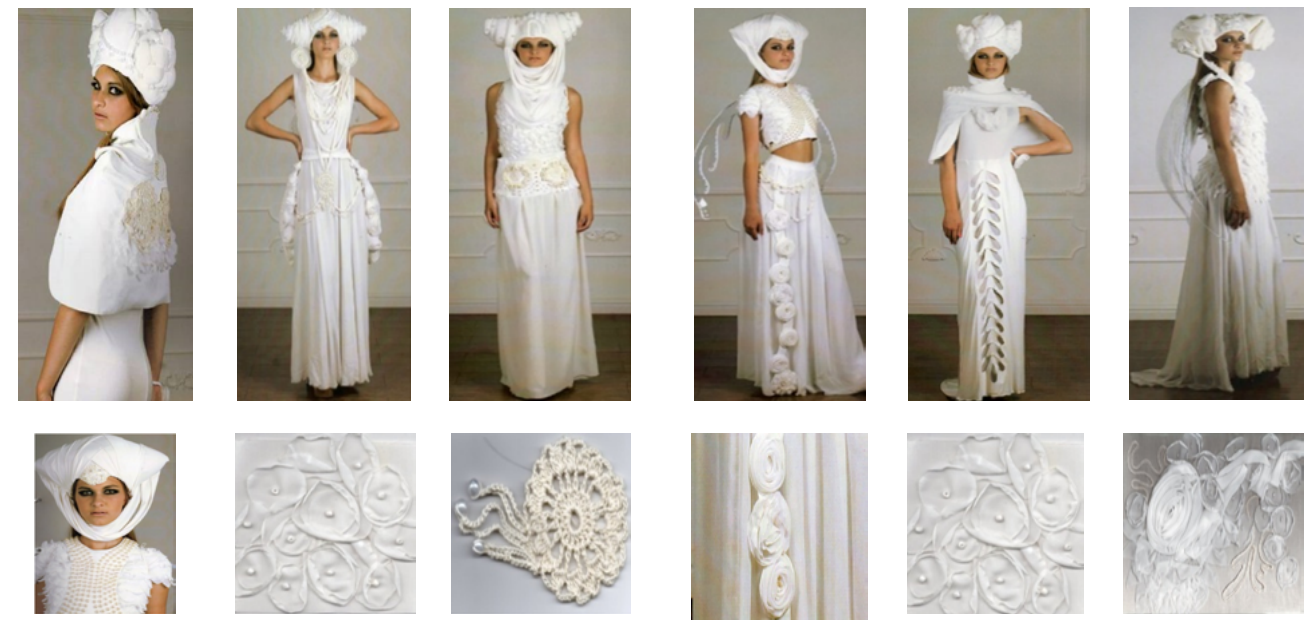
За способом площинно-просторової організації дизайн-об'єкти поділяють на двовимірні

(2D) та тривимірні (3D). Фактурні рішення при створенні колекції одягу можна отримати шляхом обкручування, тканин скрученими смужками тканини або шкіри, колажу, асамбляжу, проклеювання, термохімічної обробки, плетіння гачком, в'язання, макраме, звалювання, вишивки використанням та комбінованих технік (Колосніченко, Остапенко & Луцкер, 2020, с. 170).

Для створення фактурних поверхонь використовуються різні прийоми виготовлення. Одним із таких методів є використання контрастних і нюансних поєднань фактур, в яких композиція побудована на найтонших переходах однієї фактури в іншу. У представленому студентами дослідженні джерелом натхнення для розробки колекції «Вестники света» покладено образ ангела.

Так, значна увага при проектуванні приділялася розробці контрастної фактури на нюансній кольоровій гамі, яка б змогла відобразити композиційний задум дизайнера. Саме слово «Ангел» - грецького походження, і перекладається як «Посланник, Вісник» і асоціюється з усім добрим і світлим. Колекція створена у романтичному стилі, а жіночий образ підкреслюють тканини які приємні на дотик і візуально привабливі. Тому, студенти обрали тканини білого кольору такі як, шовк, шифон, трикотаже полотно, тобто ті тканини за допомогою яких можна створити образ ангела, а саме вічність, незайманість, чистоту, безтурботність.

Фактури які створені за допомогою цих тканин створюють таємничий та привабливий образ жінки (див. рис.1).

**Рис. 1. Колекція «Вестники света» Кидонь О., Гофман
Переможці конкурсів «Текстиль і мода» м. Донецьк, «ARTPODIUM» м. Кишенів**

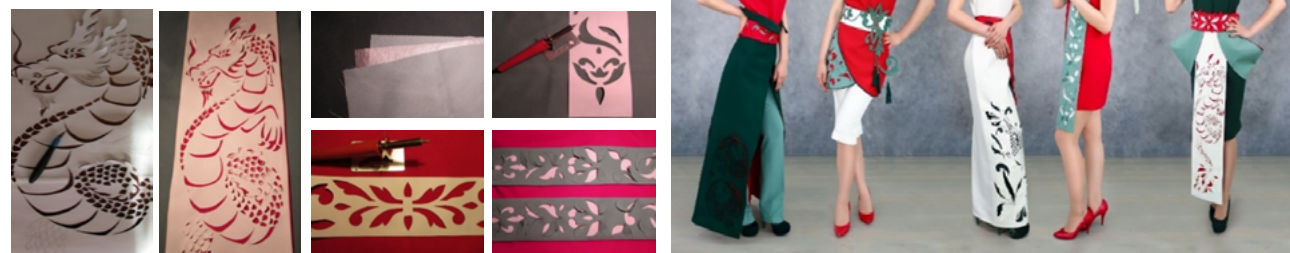
Той же метод використали студенти під час роботи над колекцією «Белая гризайль».

Колекція неймовірно багата фактурами: драпіровками, складками, матовими і тьовими поверхнями, різнофактурними трикотажними полотнами, воланами, валяннями, зашпирами. Сьогодні надається перевага поєднанню грубих та м'яких фактур (шифон і груба в'язка, мереживо і твїд, шовк і замша). Тому колекція містить багато вовни, шовку, шифону, катону у всіх варіаціях (див. рис 2). Застосування в одній моделі матеріалів різних фактур дає можливість підкреслити особливості кожної поверхні. Використовуються контрастні і нюансні поєднання фактур, в яких композиція побудована на найтонших переходах однієї фактури в іншу.

Рис. 2. Колекція «Белая гризайль» Ершова М., Гофман О.
Переможці конкурсів «Текстиль і мода» м. Донецьк, «Погляд у майбутнє» м. Київ

До авторської техніки можна віднести розробку фактури за допомогою гільйошування (випалювання) на основі витинанки. Для гільйошування підходять тільки синтетичні тканини, так як вони при нагріванні не горять, а плавляться і стають клейкими: атлас, капрон, нейлон, плащові тканини, тканини з люрексом, габардин, штучний шовк, тонкий і щільний трикотаж, оксамит, панбархат тощо. Інструментом гільйошування є апарат для випалювання по дереву або паяльник з невеликими доробками (Котенкова, 2002). В основу колекції «Мей» було покладено національний китайський костюм. Для отримання фактури студентка розробила трафарет для випалювання, склеїла між собою за допомоги клейової сітки дві тканини, а потім випалювала необхідний візерунок на тканині. Розробка об'ємно-просторової композиції символізує відхід від площинного зображення в результаті чого з'явилася об'ємна фактура. Щоб отримати контраст знизу використана тканина іншого кольору. Для виготовлення головних уборів застосовували шнур (див. рис. 3).

Рис. 3. Колекція «Мей» Сиромля В. Переможниця конкурсів «ARTPODIUM» м. Кушнієв, «ГЛЯНЕZZ FASHION SHOW» м. Харків, «Дизайн-освіта 2017» м. Харків, «Start Fashion» в рамках проекту «Kharkiv Fashion».

При розробці жіночих пальто студенти використовували традиційну витинанку у поєднанні з печворком. За формою витинанки можуть бути різноманітними й нагадувати кола, ромби, квадрати, овали, смужки, але студенти розробили складні сюжетні композиції (Сіндарова, Приходько-Кононенко & Остапенко, 2018, с. 69).

Створена фактура схожа за технологією виконання з новітнім напрямом у мистецтві художнього вирізання «рор-уп» – створення 3-D зображення-картинки. Нижня частина тканини була виконана печворком, що надало одягу вишуканості та оригінальності. Стиль печворк відноситься до екстравагантних напрямків сучасної моди. Розроблена колекція, виглядає оригінально і трохи незвично, як і будь-яка ексклюзивна річ (див. рис 4).

Рис. 4 «Магія рослин»
Ал-Айеш Лілія, Волошина Тетяна, Шуманська Марія
Міжнародний конкурс «ПЕЧЕРСЬКІ КАШТАНИ»

Застосування 3D-технологій в дизайні одягу дозволяє розробляти нові варіанти авторських фактур. Методика дизайн-проектування включає в себе всі класичні етапи: науково-дослідницьку роботу, пошук творчого джерела, пошук моделей-аналогів, розробку моделей-пропозицій, вибір і опрацювання ескізу моделі, підбір матеріалів та виготовлення виробу. Для створення авторської фактури за допомогою 3D-технологій необхідно вибрати творче джерело, яке може послужити основою при роботі (Пугачева, Короткова, Чернышева, 2018).

Тренд створення нових фактурних поверхонь постійно провокує студентів дизайнерів на інновації, і нові наукові і дизайнерські розробки. Фактура насичується об'ємними доповненнями: ворс, вузли, букле, каміння, кисті, джгути, аплікації - все це збільшує загальну масу виробу. Не дивлячись на те, що всі техніки є традиційними і давно відомими, але використання нетрадиційних матеріалів і прийомів не властивих цій техніці, надає виробам авангардного звучання. При розробці колекції «Crocodile Style» застосовувалися евристичні методи: метод асоціацій і метод трансформацій. Завдяки цим методам і застосовуваним технікам аплікації були створені авторські фактури, що мають нескінченну варіативність (див. рис 5.).

Рис. 5. Колекція «Crocodile Style» Палеха О.
Міський конкурс креативних проєктів Create Kharkiv 2020,
Міжнародний конкурс «ПЕЧЕРСЬКІ КАШТАНИ» м. Київ

З урахуванням розвитку структурних елементів були опрацьовані логічні ряди і обрані п'ять моделей одягу, які найбільш повно відповідають вимогам до формування колекції.

Додаткових фактурних поверхонь можна домогтися, використовуючи: вишивки, перфорації, строчки, пришивні елементи, заціпи, утворення складок, розтягування, тертя, тиснення, нанесення об'ємних малюнків, нанесення фотографії. «Лазерна перфорація» звучить як термін з пластичної хірургії. Вона подібно найгострішого скальпелю дозволяє дизайнерам робити прорізи в тканині різної товщини і текстури, а також дозволяє досягти повної симетричності і високої точності малюнка. Перфорація сьогодні застосовується для виготовлення складних, авторських візерунків, в тому числі на шкірі (див. рис 6-а, 6-б).

Рис. 6-а. Колекція «Подих»

Рис. 6-б. Колекція «Подих». Алекберова Л., Мусалієва Ю.
II місце «Start Fashion» в рамках проекту «Kharkiv Fashion», м. Харків.
Конкурс «ARTPODIUM» м. Кишенів

Фактура, насичена об'ємними доповненнями: ворсом, вузлами, тасьмою «блискавка», букле, кистями, що стирчать пір'ям, джгутами, збільшує загальну масу виробу, в той час як гладка поверхня надає виробу легкість, пластичність, візуально зменшує обсяг. Крім того, йде впровадження пом'ятих, гофрованих, плісированих і складчастих поверхонь.

Так, при створенні колекції на основі іспанського костюму для створення авторської фактури в якості декору використали тасьму «блискавку» (див. рис. 7)..

Рис. 7.
Колекція «Encanto»
Філатова М., Давидова У.
Міжнародний конкурс «Печерські каштани»
м. Київ

Висновки. Дизайн проявляє себе з усіх боків, будучи одним із найважливіших складових в житті людини. Сьогодні він не стоїть на місці, а навпаки, розвивається все більш активніше з кожним днем. Вибрані моделі-аналоги теж не є кінцевим результатом. Застосовуючи нові методи формоутворення в дизайні, нові матеріали або технології виготовлення можна розвинути ідею цих фактур до невпізнання, тому перспективний напрям в дизайні даної продукції – це розвиток фактурних рішень для майбутнього сезону.

Таким чином, можна сказати, що для реалізації дизайн-концепції сучасної колекції дизайнер може розробляти власні фактури. Розглянуто сучасні напрями текстильного мистецтва, в яких

застосовано фактурні ефекти. Виявлено різний вплив фактурних рішень на художньо-образне сприйняття костюму. Перелічено поширені різновиди техніки створення авторських фактур. На основі проведеного аналізу робіт студентів кафедри дизайну можна зробити висновок, що у дизайн-проектванні сучасного одягу основний акцент зроблено на розробку варіантів авторських фактурних поверхонь. З огляду на це, ми вважаємо, що за рахунок однієї фактури тканини дизайнер отримує практично необмежені можливості для творчості, що дозволяє домогтися будь-якого ефекту, оскільки кожна тканина має свої переваги, важливо тільки знати їх властивості і вміти ними правильно скористатися.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Kisil, M. (2017). Формоутворення одягу: методичні пошуки та експерименти в навчальному процесі. *Теорія та практика дизайну*, 0(11), 64–71. <http://dx.doi.org/10.18372/2415-8151.11.11878>
- Вакуленко, О. (2005). Слобожанський куліш. Витинанки. *Народне мистецтво*, №3-4, 56–57. <http://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/44-chotirnadtsyata-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-internet-konferentsiya/202-stanovlennya-vitinaki-u-suchasnomu-dizajni-ta-dekorativno-prikladnomu-mistetstvi>
- Гильман, Р. (2003) Художественная роспись тканей: учеб. пособие для студ. высш. учеб. Заведений. Москва: Владос. <https://www.twirpx.com/file/399231/>
- Гусейнов, Г., Ермилова, В. & Финашина, Е. (2004). Композиция костюма: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. Москва: Академия. <https://www.twirpx.com/file/229809/>
- Жукова, Л., Жуков, В., Ерцев, В. (2012). Основы технологии художественной обработки материалов. *Русская мозаика : учебное пособие для студентов высших учебных заведений, обучающихся по направлению подготовки бакалавров 26140062* (Технология художественной обработки материалов). Санкт-Петербург: ФГБОУВПО «СПГУТД»
- Колосніченко, М., Остапенко Н., Михайлюк О., Луцкер Т. (2020). Фактурні рішення в текстильному дизайні: термінологічні аспекти. *Актуальні проблеми сучасного дизайну*. Київ: КНУТД, Т1, 170–174. https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/16023/1/APSD2020_V1_P170-173.pdf
- Котенкова, З. (2002). Выжигание по ткани. Изделия в технике гильоширования. Ярославль: Академия холдинг. <https://ua1lib.org/book/2413354/3072ac?id=2413354&secret=3072ac>
- Крюкова, Н., Бабушкина В. (2014). Разработка технологии отделки современной одежды на основе традиционных методов декорирования материалов. *Сервис в России и за рубежом*, №1(48), 95–103. <https://readera.org/14058074>
- Орленко, Л. (1996). Терминологический словарь одежды. Легпромбытиздат. <https://books.google.com.ua/books?id=XJeRAAAACAAJ>
- Осадча, А. (2018). Удосконалення дизайн-проектування одягу. *Народознавчі зошити*, № 3 (141), 731–737. <https://doi.org/10.15407/nz2018.03.731>
- Прушинская, Ю., Герасимова, Ю., Першукевич, Г. (2018). Влияние фактуры на современный костюм. *Международный студенческий научный вестник*, № 2. <https://www.eduherald.ru/ru/article/view?id=18350>
- Пугачева, И., Короткова, Ю., Чернышева, Л. (2018). 3D-проектирование фактур в дизайне одежды. *Научные исследования и разработки в области дизайна и технологий*. Кострома: Изд-во Костром. гос. ун-та, 155–157. [https://ksu.edu.ru/files/NAUKA/Public_D/Arhiv period izdaniy/niir-v-oblasti-dt/sbornik-materialov-conf-idt-2018.pdf](https://ksu.edu.ru/files/NAUKA/Public_D/Arhiv%20period%20izdaniy/niir-v-oblasti-dt/sbornik-materialov-conf-idt-2018.pdf)
- Селівачов, М. (2013). Лексикон української орнаментики. Київ. <https://www.livelib.ru/book/1001994385-leksikon-ukrayinskoyi-ornamentiki-m-selivachov>
- Сіндарова, Л., Приходько-Кононенко, І. & Остапенко, Н. (2018). Дизайн проектування колекції жіночого одягу з використанням техніки печворк. *Art and Design*. №2. 66–73. <http://dx.doi.org/10.30857/2617-0272.2018.2.8>

REFERENCE

- Kisil, M. (2017). Formoutvorenniya odyahu: metodychni poshuky ta eksperymenty v navchal'nomu protsesi [Formation of clothes: methodical researches and experiments in educational process]. *Teoriya ta praktyka dyzaynu*, 0(11), 64–71. <http://dx.doi.org/10.18372/2415-8151.11.11878> [in Ukrainian]
- Vakulenko, O. (2005). Slobozhans'kyu kulish. Vytynanky [Slobozhansky kulish. Vytinanky. Folk Art]. *Narodne mystetstvo*, №3-4, 56–57. <http://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/44-chotirnadtsyata-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-internet-konferentsiya/202-stanovlennya-vitinaki-u-suchasnomu-dizajni-ta-dekorativno-prikladnomu-mistetstvi> [in Ukrainian]
- Gil'man, R. (2003) Khudozhestvennaya rospis' tkaney: ucheb. posobiye dlya stud. vyssh. ucheb. Zavedeniy [Artistic painting of fabrics: textbook]. Moskva: Vlados. <https://www.twirpx.com/file/399231/> [in Russian]

- Guseynov, G., Yermilova, V. & Finashina, Ye. (2004). Kompozitsiya kostyuma: ucheb. posobiye dlya stud. vyssh. ucheb. Zavedeniy [Costume composition: textbook]. Moskva: Akademiya. <https://www.twirpx.com/file/229809/> [in Russian]
- Zhukova, L., Zhukov, V., Yertsev, V. (2012). Osnovy tekhnologii khudozhestvennoy obrabotki materialov. *Russkaya mozaika: uchebnoye posobiye dlya studentov vysshikh uchebnykh zavedeniy, obuchayushchikhsya po napravleniyu podgotovki bakalavrov 26140062* (Tekhnologiya khudozhestvennoy obrabotki materialov) [Fundamentals of the technology of artistic processing of materials]. Sankt-Peterburg: FGBOUVPO «SPGUTD» [in Russian]
- Kolosnichenko, M., Ostapenko N., Mykhaylyuk O., Lutsker T. (2020). Fakturni rishennya v tekstyl'nomu dyzayni: terminolohichni aspekty [Textured solutions in textile design: terminological aspects]. *Aktual'ni problemy suchasnoho dyzaynu*. Kyiv: KNUTD, T1, 170–174. https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/16023/1/APSD2020_V1_P170-173.pdf [in Ukrainian]
- Kotenkova, Z. (2002). Vyzhiganiye po tkani. Izdeliya v tekhnike gil'oshirovaniya [Burnout on the fabric. Products in the technique of guilloche]. Yaroslavl': Akademiya kholding. <https://ua1lib.org/book/2413354/3072ac?id=2413354&secret=3072ac> [in Russian]
- Kryukova, N., Babushkina V. (2014). Razrabotka tekhnologii otdelki sovremennoy odezhdy na osnove traditsionnykh metodov dekorirovaniya materialov [Development of finishing technology for modern clothes based on traditional methods of decorating materials]. *Servis v Rossii i za rubezhom*, №1(48), 95–103. <https://readera.org/14058074> [in Russian]
- Orlenko, L. (1996). Terminologicheskii slovar' odezhdy [Terminological dictionary of clothing]. Legprombytizdat <https://books.google.com.ua/books?id=XJeRAAAACAAJ> [in Russian]
- Osadcha, A. (2018). Udoskonalennya dyzayn-proektuvannya odyahu [Improving clothing design]. *Narodoznachchi zoshyty*, №3(141), 731–737. <https://doi.org/10.15407/nz2018.03.731> [in Ukrainian]
- Prushinskaya, YU., Gerasimova, YU., Pershukovich, G. (2018). Vliyaniye faktury na sovremennyy kostyum [The influence of texture on a modern suit]. *Mezhdunarodnyy studencheskiy nauchnyy vestnik*. № 2. <https://www.eduherald.ru/ru/article/view?id=18350> [in Russian]
- Pugacheva, I., Korotkova, YU., Chernysheva, L. (2018). 3D-proyektirovaniye faktur v dizayne odezhdy [3D design of textures in clothing design]. *Nauchnyye issledovaniya i razrabotki v oblasti dizayna i tekhnologii*. Kostroma: Izd-vo Kostrom. gos. un-ta, 155–157. [https://ksu.edu.ru/files/NAUKA/Public_D/Arhiv period izdaniy/niir-v-oblasti-dt/sbornik-materialov-conf-idt-2018.pdf](https://ksu.edu.ru/files/NAUKA/Public_D/Arhiv%20period%20izdaniy/niir-v-oblasti-dt/sbornik-materialov-conf-idt-2018.pdf) [in Russian]
- Selivachov, M. (2013). Leksykon ukrayins'koyi ornamentikey [Lexicon of Ukrainian ornamentation]. Kyiv <https://www.livelib.ru/book/1001994385-leksikon-ukrayinskoyi-ornamentiki-m-selivachov> [in Ukrainian]
- Sindarova, L., Prykhod'ko-Kononenko, I. & Ostapenko, N. (2018). Dyazayn proektuvannya kolektsiyi zhinochoho odyahu z vykorystannyam tekhniki pechvork [Design design of women's clothing collection using patchwork technique]. *Art and Design*. №2. 66–73. <http://dx.doi.org/10.30857/2617-0272.2018.2.8> [in Ukrainian]

Дата надходження рукопису 02.04.2021

© **larysa Hryhorova**

Candidate of Pedagogical Sciences, Assistant Professor of the Department of Design, Member of the National Union of Designers of Ukraine, H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

Kharkiv, Ukraine

email: laragrig73@gmail.com

https://orcid.org/0000-0002-8990-8861

DEVELOPMENT OF AUTHOR'S INVOICES AND THEIR USE IN DESIGN PROJECTS OF MODERN CLOTHING

The purpose of the article is to consider the role of copyright textures in the design of modern clothes; analyze the collections of students of the department of Design of the H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University from the point of view of the development of textured surface and use in the creation of a suit.

Methods & methodology. We used such research methods as subject-analytical for studying literary and illustrative sources; a terminological method for an unambiguous understanding of the essential features of design; psychological method for verbal determination of the nature of the visual sensation from the tissue surface; to reveal the dependence of expressive means when creating textures.

Scientific novelty is determined by the need to develop new versions of copyright textures and use them in the of modern clothing also due to the objective public need for multifunctional and specific expressive clothing that would satisfy the utilitarian and aesthetic needs of a person.

Results. The theme of the surface of the material in the design of clothing is very relevant and requires constant innovative development to obtain new textural solutions. In modern design, the textures actively influences the stale of shaping the plastic, composition and the silhouette of the suit and also focuses on certain parts of the product. The role of texture in the implementation of the function of the suit and its influence on the person's visual perception is considered studied techniques and ways to create a textured surface. In one model, you can combine various textured surfaces. This makes it possible to achieve a variety of solutions in creating a costume. To create textured surfaces, various manufacturing techniques are used, namely: the use of contrasting and nuanced combinations of textures; the use of traditional embroidery in combination with patchwork; quilting; embroidery; perforation; stitches and sewing elements; tucks and formation of folds; stretching, friction, stamping; drawing volumetric drawings and a photogram; saturation of the texture with volumetric additions (pile, knots, boucle, stones, brushes, plaits). Much attention is paid to the analysis of the works of students of the design department, focused on innovative development of textured surfaces and use when creating collections.

Conclusions and practical significance. Analysis of ways to create copyright invoices based on the work of students of the Department of Design of H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University allows deeper rethinking of the influence of textured surfaces for the realization of design ideas, namely: the expressiveness of the image and compositional decision, the degree of bulkiness of clothing and mass density.

Key words: texture, design, costume, material, clothing, decor.